

løbe stærkere, eller at vi skal presse dem, men det vil også bevirke, at de private leverandører af disse ydelser vil yde det bedste for de ældre. Vi betragter konkurrence som noget sundt.

De ældre skal ikke sættes for hurtigt i bås, og de skal ikke tvinges ud i et enten-eller-valg: Skal jeg nu på plejehjem, eller skal jeg blive, hvor jeg er? De skal også have en mulighed for at sige: Vi vil i grunden gerne være sammen med andre om at oprette et plejehjem. Her kommer friskoletanken ind igen, og jeg vil blive ved med at bruge ordet friskole, for så forstår vi alle, hvad det er, det drejer sig om.

Hvis vi ikke giver den valgmulighed, kan éns eget hjem – vi har talt om længst muligt i eget hjem, og eget hjem er dér, hvor éns seng står – godt blive en form for privat fængsel, hvis man ikke har mulighed for at vælge nogle forskellige løsninger. Men som plejehjemmene er i dag, kan de i mange sammenhænge godt blive noget, de gamle føler sig fremmede over for. De føler, at de ikke kan have deres privatliv, og derfor siger vi, at det ikke er et spørgsmål om kun at have én bestemt model for de ældre, men derimod give dem en så stor valgfrihed som overhovedet muligt og vælge det plejehjem eller den ældrebolig, de gerne vil have.

Det var nogle mere generelle bemærkninger om selve beslutningsforslaget, men jeg vil også gerne komme med nogle kommentarer til de enkelte ordførere.

Jeg har i og for sig svaret hr. Jørn Pedersen fra Socialdemokratiet med de korte bemærkninger, men jeg forstår i hvert fald, at det, der betyder meget for Socialdemokratiet, er, at man er bange for mangfoldigheden. Man er bange for at give de ældre frihed til selv at vælge, og det er jo det, vi andre synes, det ville være en fordel at give dem.

Derimod synes jeg, debatten generelt har været spændende på et andet område. Fra alle andre partiers side er der givet udtryk for, at man går ind for, at de ældre skal have så mange valgmuligheder som muligt. Hvis det ikke bare er store ord – og det tror jeg bestemt ikke – er vi derhenne, hvor der er ved at være et flertal i Folketinget for bedre valgmuligheder og større fleksibilitet, selv om man ikke kan sige, vi er 100 pct. enige om midlerne.

Jeg vil gerne kvittere for hr. Villy Søvnalds tilsagn om, at vi skal diskutere friinstitutioner på grundlag af det, forsorgslederne har lagt op til, selv om der ikke er tale om egenbetaling.

Både hr. Tom Behnke og fru Pia Kjærsgaard talte om valgfrihed, og at alle pengene skal følge de ældre. Jeg synes, det er et godt udgangspunkt, at vi stort set er enige om valgfrihed, men ikke om, hvordan beløbet skal se ud. Vi er kommet med et forslag om 85 pct., mens man fra andre partiers side siger, at det er 100 pct. af beløbet, der skal følge de ældre.

Jeg synes bestemt, der er et godt udgangspunkt for en videre drøftelse af dette beslutningsforslag, så jeg vil gerne sige tak for debatten og tak for de mange positive tilsagn, der i og for sig er kommet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

20) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 125:

Forslag til folketingsbeslutning om de ældres frie valg af hjemmehjælp.

Af Else Winther Andersen (V) og Karen Højte Jensen (KF) m.fl.
(Fremsat 9/4 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Venstre og De Konservative har fremsat beslutningsforslag om de ældres frie valg af hjemmehjælp for at sikre, at de ældre, der er visiteret til hjemmehjælp, får større mulighed for at vælge, om hjælpen skal leveres af kommunen, en selv-ejende institution eller en privat virksomhed.

Hjælpen skal gives ved, at den ældre får mulighed for at få udbetalt et øremærket beløb til køb af hjemmehjælp.

Regeringen er, jeg havde nær sagt altid positivt indstillet over for den grundlæggende tanke bag forslaget, nemlig øget valgfrihed for borgerne. Men det er jo allerede sådan, at kommunerne efter de gældende regler kan give de ældre valgmulighed i forbindelse med hjemmehjælpen. Kommunerne har ansvaret for indholdet af den hjælp, der ydes, men har ret til at lade andre udføre opgaverne. En kommune kan altså overlade selve udførelsen til andre, det behøver ikke være kommunen selv, der udfører hjemmehjælpen, så muligheden eksisterer allerede i dag efter de gældende regler.

Venstre og De Konservative ønsker, at der skal være en generel mulighed for at få udbetalt et kontant beløb til køb af hjemmehjælp. Denne mulighed eksisterer i dag som en undtagelse, hvis kommunen af den ene eller anden grund ikke kan yde den hjælp, der er behov for. Det er rigtigt, at der ikke er generel mulighed for at overlade den ældre et pengebeløb, men det kan imidlertid lade sig gøre efter forsøgsbestemmelsen i bistandslovens § 138 B, og der er allerede enkelte kommuner, der har bedt om at få lov til at lave forsøg efter netop denne paragraf for at få afprøvet præcis den model, der er foreslået her af Venstre og De Konservative.

Det er regeringens opfattelse, at vi under alle omstændigheder skal tillade disse forsøg og se, hvilket resultat de giver, inden vi begynder at overveje, om vi skal lave en generel ændring af bistandsloven, og på den baggrund kan jeg ikke støtte beslutningsforslaget.

Jørn Pedersen (S):

Så skal vi igen til at behandle et ideologisk forslag, som er fremsat af Venstre og De Konservative.

Det lyder jo smukt, når man taler om valgmuligheder, og selv om jeg tror, forslagsstillerne misforstod mig sidste gang, er det faktisk også noget, vi er optaget af i Socialdemokratiet – men ikke for enhver pris, vil jeg skynde mig at sige.

Jeg vil godt sige, at dette forslag har nogle åbenbare fejl eller svagheder, hvordan man nu vælger at udtrykke sig, og jeg vil godt stille dette spørgsmål til forslagsstillerne: Hvilke krav vil man stille til det personale, der skal udføre de opgaver, og hvem skal udføre dem? Det er min klare opfattelse, at ældre mennesker går meget op i og er meget optaget af, hvilke personer der

bliver lukket ind i deres hjem. Det, der er tale om her, er jo, at man lukker fremmede folk ind i de ældres private hjem, og derfor er det meget afgørende, hvilke typer personer vi taler om her, og hvilke krav vi vil stille til uddannelse og til forudgående oplæring, før man kan få et job af den karakter.

En anden ting, jeg synes er særdeles uklar, er: Hvilken sikkerhed har man for, at den løn, der udbetales, også bliver beskattet? Det nævner forslaget ikke noget om. Hvilke garantier har man for, at de penge, der bliver udbetalt til den enkelte person, ikke bruges til at lønne sort arbejde? Det vil jeg gerne have svar på.

Et spørgsmål, det også ville være interessant at få svar på, er: Hvem får ansvaret for personaleuddannelsen? Vi ved jo godt, at i det kommunale system påhviler ansvaret for at uddanne et personale, der kan løse opgaverne, kommunerne selv. Men hvem bliver uddannelsesansvarlig i det system, man nu ønsker at indføre? Det spørgsmål synes jeg er væsentligt at få belyst og få klarhed over.

Jeg synes også, det er væsentligt at få belyst, hvorfor forslagsstillerne har så ringe tiltro til de danske kommuner og deres evner. Jeg erindrer, at partiet Venstre i masser af situationer har henvist til det kommunale selvstyre og påpeget værdien af det kommunale selvstyre, og det er vi meget enige i i Socialdemokratiet. Men hvor er tilliden til kommunerne, når man siger i dette forslag: Den kommunale service duer ikke, nu skal vi tilbyde privat service? Hvor er troen på bæredygtigheden af de forsøg, der kører i øjeblikket, og som socialministeren var inde på?

Så vidt jeg kan se, er der meget ringe tiltro til, at de forsøg, der kører forskellige steder lige nu, kan føre til noget positivt. Men en af ideerne med forsøgene var jo netop at finde ud af, hvordan ordningen kommer til at fungere i virkelighedens verden. Hvorfor har man ikke tillid til, at nogle af de opgaver kan løses med de eksisterende muligheder i det nuværende system?

Jeg synes, forslaget bærer præg af at være skrevet med venstre hånd i mere end én betydning. Jeg synes, det er fuldstændig uigennemtænkt, er jeg nødt til at sige. Jeg har svært ved at se, hvem det skulle gavne – medmindre man da siger, at det afgørende er ideologien, altså at borgerne får pengene i hånden og derefter selv må løse problemerne.

Det sidste forslag, vi behandlede, var vi meget betænkelige over for i Socialdemokratiet, endda så betænkelige, at vi afviste det. Vi er

mindst lige så afvisende i denne sag, fordi der er en masse fælder, man kan falde i, og jeg tror overhovedet ikke, man har tænkt over nogen af de spørgsmål, jeg har stillet. Jeg vil i hvert fald gerne have svar på dem.

Jeg kan sige, at vi helt klart afviser forslaget, som det foreligger her, og da CD's ordfører ikke kan være til stede, skal jeg på vegne af CD's ordfører sige, at CD også afviser det.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg må opfatte socialministerens indlæg om dette forslag sådan, at ministeren er enig i forslagetets indhold, men alligevel gerne vil afvente de forsøg, der er sat i gang. Men der var stor forskel på socialministerens tale og Socialdemokratiets ordførelse, og det er jo et interessant fænomen, som man godt kunne dyrke.

Socialdemokratiet var meget afvisende over for forslaget, og jeg forstår egentlig ikke, at man ikke er positiv over for at give større valgfrihed, for jeg mener da, man pipper om det – en gang imellem i hvert fald.

Som jeg også sagde ved behandlingen af forslaget om frit valg af plejehjem, er det afgørende for Det Konservative Folkeparti, at ældre såvel som andre får størst mulig indflydelse på de forhold, de personligt berøres af, og derfor vil vi gerne sikre de ældre et frit valg med hensyn til hjemmehjælp. Det kan ikke være rigtigt, at det offentlige ved bedst, så de ældre ikke får mulighed for at vælge at få udført de hjemmehjælpsopgaver, de er visiteret til, af en privat leverandør.

Vi vil sikre, at det offentlige indretter sig efter borgernes ønsker og ikke omvendt. Der må brydes op i gamle, stivnede og utidssvarende holdninger. Mange vil givetvis vælge det kommunale tilbud, og nogle, der har prøvet det private tilbud, vil sikkert vende tilbage til den offentlige løsning. Men det er jo kun fint, når man selv kan vælge.

Jeg vil gerne tilføje, at for Det Konservative Folkeparti er det vigtigt at sikre kvaliteten af servicen til de ældre. Uanset om den etableres i offentligt eller privat regi, skal den have en eller anden servicedeklaration. Det er naturligvis væsentligt, at de ældre også sikres en kvalitetsydelse fra et privat firma, altså får noget for pengene, om jeg så må sige.

Hr. Jørn Pedersen spurgte om skat og sort arbejde, og det er da to ganske relevante spørgsmål. Det er sådan, at for det første bliver disse midler øremærkede. Den ordning, der etableres,

skal selvfølgelig sikre, at pengene ikke bliver brugt til andre ting end forudsat, og naturligvis skal der også betales skat af dem. Og for det andet skal de firmaer, der skal udføre disse opgaver, naturligvis være momsregistrerede.

Villy Søvnald (SF):

Venstres og De Konservatives beslutningsforslag indeholder tre led: dels skal pengene følge den ældre, der er visiteret, og som derefter frit skal kunne vælge mellem et offentligt og et privat tilbud; dels skal det beløb, der udbetales, udgøre mellem 75 pct. og 100 pct. af kommunens udgifter, og endelig skal de ældre til enhver tid kunne vende tilbage til det offentlige system.

Jeg synes, forslaget bærer præg af, at magiske ord vil kunne løse det egentlige problem på ældreområdet, nemlig ressourceproblemet. I maj 1995 udkom rapporten »Ressourceforbruget på ældreområdet«, som alle Folketingets medlemmer er bekendt med. Den tegner et billede, der viser, at fratrækker man nedgangen i arbejdstid og sammenholder den med ressourcestigningen, får vi ikke en stigende kurve, men en flad kurve. Korrigerer man så den flade kurve for de forandringer, der yderligere har fundet sted: at vi har afinstitutionaliseret i stort omfang og dermed taget nye grupper ind under den kommunale hjemmepleje, at sygehusopgaverne i dag er helt andre end for bare ganske få år siden, og at en betydelig del af opgaverne er flyttet fra sygehussektoren til primærkommunerne, når man frem til realiteten, nemlig et faldende ressourceforbrug.

Spørgsmålet er, om man kan løse det problem med magiske ord, trylleformularer og mantraer, og jeg vil godt sige, at det tror vi ikke på i SF. Jeg synes i øvrigt, at forslagsstillerne igen går forkert i byen – parallelt med det sidste forslag. Hvis man læser alle de lokale undersøgelser om hjemmehjælpen, er hovedkritikpunktet ikke, at man ikke kan lide den hjemmehjælper, der kommer, tværtimod holder man så meget af vedkommende, at man godt vil se hende lidt mere. Det er faktisk hovedmeldingen fra alle de undersøgelser, der er lavet.

Alligevel laver man igen fra Venstres og De Konservatives side et forslag, som bevæger sig uden om det egentlige, nemlig at vi har et ressourceproblem på området. Men det problem løses ikke ved en marginaldiskussion af, om det foregår bedst i offentligt eller privat regi. Det kan løses ved, at Venstre og De Konservative

deltager i finanslovforhandlingerne og vil være villige til at bevilge de penge, der er forudsætningen for, at der kan ydes en bedre service på området.

I SF er vi som bekendt ikke tilhængere af vidtgående privatiseringsforsøg på ældreområdet, og jeg synes i øvrigt, at selv Venstre og De Konservative må være nødt til at erkende, at hvis man laver en empirisk analyse af de hidtidige forsøg, kan de bedst sammenfattes under en fælles overskrift, der hedder »Bragende fiasko«. Det er den faktiske kendsgerning om de privatiseringsforsøg, vi har set i Danmark indtil nu.

Forslaget indeholder en egenbetaling på hjemmehjælpsområdet, idet man selv skal betale op til 25 pct. Sidste gang, Folketinget eksperimenterede med egenbetaling på hjemmehjælpsområdet, var i 1992, og jeg vil godt bede Folketingets medlemmer erindre, hvor uheldigt det gik dengang. Jeg skal derfor anbefale, at man i hvert fald gør sig nogle særdeles grundige overvejelser, inden man kaster sig ud i det eksperiment igen.

Det sidste, jeg vil sige lidt om, er, at Venstres og De Konservatives forslag siger, at man frit kan vælge frem og tilbage, hvis man fortryder. Det lyder jo smukt, men bliver det nu også sådan i virkeligheden? Lad os sige, at forslaget bliver gennemført, og lad os sige, at det bliver den samme fiasko, som mange andre privatiseringsforsøg er blevet. Så er den offentlige indsats blevet nedtrappet, og er det virkelig rigtigt, at man kan afgive det løfte, at hvis nogen fortryder, kan man i løbet af ganske kort tid genopbygge den offentlige indsats? Jeg tror, Venstre og De Konservative er opmærksomme på, at det er svært at rekruttere personale til dele af dette område.

Jeg tror desværre, det er en dækningsløs check, Venstre og De Konservative er i gang med at udstede. I virkelighedens verden lader det sig ikke gøre at erstatte noget, der er trappet ned, hvis nogen fortryder, og derfor synes jeg, man skal passe på med at love de ældre noget, man i virkeligheden ikke vil kunne opfylde.

Jeg tror, det er fremgået af min tale, at vi afviser beslutningsforslaget.

Tom Behnke (FP):

Jeg kan ikke lade være med at tage udgangspunkt i det, hr. Jørn Pedersen sagde, for det var jo temmelig provokerende, og heldigvis for det.

Hr. Jørn Pedersen har det jo med at sige tingene ganske klart og tydeligt.

Hr. Jørn Pedersen sagde bl.a., at de ældre er meget optaget af at stille krav til hjemmehjælpen og til hjemmehjælperen, og det er jeg enig i. Men det kan de ældre jo ikke gøre i dag. I dag har de ældre ingen mulighed for at stille krav, fordi det er take it or leave it. Det er kommunen, der stiller hjemmehjælp til rådighed, og så kan man være tilfreds med den eller lade være. Hvis dette forslag bliver gennemført, ville den ældre få en valgmulighed og dermed mulighed for selv at kunne fastsætte kravene til hjemmehjælperen, så det ikke var kommunen, der skulle gøre det. Hvis man ønsker at forbedre de ældres mulighed for at stille krav til hjemmehjælperen, skal man altså stemme for forslaget.

Med hensyn til at sikre, at der bliver betalt skat af de penge, man tjener som hjemmehjælper, er der to muligheder: enten skal det være den ældre, der udpeger hjemmehjælperen, som får pengene udbetalt af kommunen, eller også bliver pengene udbetalt direkte til den ældre, som til gengæld har pligt til at fortælle kommunen, hvem den pågældende har ansat som hjemmehjælper. Så nemt kan problemet løses, hvis viljen er til stede.

Når vi taler om hjemmehjælp, er det et faktum, at vi her igen har et område, hvor faktisk temmelig mange kommuner langt fra lever op til de krav, vi stiller til dem. Vi har en situation, hvor det såmænd godt kan være, at ministeren prøver at gøre noget, men ikke gør tilstrækkeligt. Resultaterne udebliver i hvert fald. Vi ved, at år efter år kommer det helt bag på kommunerne, at de ansatte skal have sommerferie. Det er en stor, stor overraskelse for kommunerne, at de ansatte hjemmehjælpere skal have sommerferie, og pludselig står man i en situation, man ikke har taget højde for, så en række ældre ikke får den hjemmehjælp, de har krav på, i sommermånederne.

Det er utroligt, at man i kommunerne endnu ikke har fundet ud af, at sommerferien falder på nogenlunde samme tid hvert år, og at det er muligt at tage højde for det; men kommunerne gør det ikke.

Vi er i Fremskridtspartiet meget positive over for forslaget. Det, det jo handler om, er, at man på denne her måde igen får flyttet interessen for den, der udfører opgaven, fra at være vendt mod kommunen, derfra hvor pengene kommer, til, at interessen er vendt imod den ældre, den,

som modtager hjemmehjælpen. Det er et godt og sundt princip.

Når vi sikrer, at det er den ældre, der er arbejdsgiveren, at det er den ældre, der har ansat hjemmehjælperen, og at det er den ældre, der har muligheden for at afskedige vedkommende, så vil det alt andet lige betyde, at hjemmehjælperen vil være interesseret i at varetage den ældres interesser og opfylde den ældres ønsker. Men hvis man er ansat af kommunen og får sin løn fra kommunen, så er det klart, at hovedinteressen ligger i at varetage kommunens ønsker og interesser, således at man kan blive i sit arbejde. Sådan er det. Det er en helt naturlig konsekvens af det, og dermed ved vi også, hvordan vi kan ændre det, sådan at det bliver den ældres behov og ønsker, der bliver varetaget. Det gør man ganske enkelt ved, at pengene følger den ældre.

Når det er sagt, så vil jeg også sige, at en meget, meget væsentlig betingelse for, at Fremskridtspartiet kan støtte forslaget, er, at der bliver ændret på pind nr. 3, der taler om procent-satserne.

For det første skal refusionen være 100 pct. i forhold til, hvad kommunens udgifter i øvrigt er. Det er ikke rimeligt, at den kun skal være f.eks. 75 pct.

Det andet væsentlige element er, at som forslagsstillerne har lagt det her forslag op, vil det ende i kaos.

Når der står i forslaget, at kommunerne kan justere procentsatsen for, hvor meget man vil refundere, alt efter om kommunen nu har mangel på hjemmehjælpere eller kommunen har for mange hjemmehjælpere. Der står ikke noget om, med hvilke intervaller kommunen kan ændre på denne procentsats; det kan man gøre dagligt eller en gang om ugen eller månedligt, det ved jeg ikke. Det står ikke i forslaget. Men hvis man bare forestiller sig, at kommunen månedligt ændrer procentsatsen, alt efter hvor stort behovet for hjemmehjælp er, eller hvor lille behovet er, så vil vi komme i en situation, hvor den ældre under ingen omstændigheder vil være i stand til at budgettere, hvad udgiften vil blive, og det er selvfølgelig helt urimeligt.

Man kan forestille sig en situation, hvor mange ældre i en kommune vælger, at det er private, der skal udføre hjemmehjælpen. Så har kommunen pludselig for mange hjemmehjælpere og for lidt arbejde. Derfor sætter man procenten ned. Så søger de ældre tilbage til kommunen for at få servicen udført dér, og så har kommunen plud-

selig ikke tilstrækkeligt med hjemmehjælpere. Og på den måde vil det svinge op og ned og være ét stort kaos.

Så Fremskridtspartiet kan støtte ideen i forslaget, men forudsætningen er, at refusionsprocenten bliver 100, og at den er fastlåst på 100.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg vil meget gerne mod min sædvane have lov til at rose hr. Tom Behnke, fordi han på glimrende måde beskrev konsekvenserne af det her forslag: netop at det ender i kaos.

Jeg er også glad for, at hr. Tom Behnke klart påpeger, at det her forslag indebærer brugerbetaling, måske endda i ikke ubetydelig grad, og det får vi selvfølgelig også et svar på, hvorfor det nu skal være sådan.

Men det, der kalder mig herop, er en forlængelse af et af de spørgsmål, hr. Tom Behnke rejste, som jeg ikke nåede i mit første indlæg. Det er: Hvordan sikrer man, at de servicepersoner, vi her taler om, er til stede? Det synes jeg er et meget, meget væsentligt problem, som skal belyses, inden vi stopper snakken om det her forslag, for personen er jo ikke nødvendigvis ansat i et privat firma.

Nu sagde fru Karen Højte Jensen, at det naturligvis var firmaer, der skulle løse de her opgaver. Det fremgår heller ikke af forslaget. Når man læser forslaget, er det faktisk et forslag, der siger, at man får udbetalt nogle penge, og så finder man selv sin løsning. Nu har vi så fået opklaret, at det er firmaer, der skal gøre det. Det er dog lidt betryggende, vil jeg gerne sige.

Men jeg er meget bekymret for: Hvor er de ansatte, der skal løse den her opgave? Man kan jo ikke vide i det kommunale system, hvor mange der med den her model bliver brug for, og man kan vel ikke vide i den private sektor, hvor mange man skal have i gang.

Et af problemerne – det er en påstand, som jeg mener jeg kan dokumentere – i den her sag er, at der i øjeblikket er for få hænder til at løse opgaven. Mange kommuner siger: Vi kan ikke få ansat det personale, vi har brug for. Hvad skal vi gøre for at få dem? Og der er ingen, der skal bilde mig ind, at der bliver flere at ansætte, fordi usikkerheden bliver større.

Men jeg fik nu mulighed for at få de her spørgsmål stillet også til forslagsstillerne, inden de skal svare.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Tak for de rosende ord! Det er jo egentlig fantastisk at kunne få lov til at slutte dagens debat af med at blive rost.

Men jeg vil godt lave en sammenligning, for hr. Jørn Pedersen siger jo så, at det vil være vanskeligt at sikre, at personalet er til stede, for det kan jo også være, at den ældre vælger en enkeltperson, som ikke er et firma eller fra et firma, men måske er firmaet i sig selv, og hvordan sikrer man så, at vedkommende kommer og passer sit arbejde?

Det problem har man jo forstået at løse på et andet område, og her tænker jeg på de handicappede. Vi lavede jo en ordning for nogle år tilbage, som faktisk fungerer utrolig godt, nemlig at handicappede kan få lov til at være i deres eget hjem, og at de så selv ansætter personale som handicapmedhjælpere, og det er enkeltpersoner. Det har ikke noget med firmaer at gøre, det er enkeltpersoner, der stiller sig til rådighed og siger: Jeg kunne godt tænke mig at være handicapmedhjælper, og hvis så i øvrigt kemien passer og forudsætningerne er i orden, så kan man blive ansat hos den handicappede.

Det fungerer ganske fint i dag, og jeg tror egentlig, at hvis vi lavede det system, så ville det komme til at fungere på samme måde. Der vil selvfølgelig være undtagelser; det tror jeg ikke at man kan undgå. Der vil være undtagelser, hvor der er en eller anden, der svigter. Men dér må det jo være således, at der i det offentlige system er en vis form for elasticitet, indtil den ældre så finder en anden, der kan udføre hjemmehjælpen.

Det burde være muligt. Det er i hvert fald noget, der fungerer ganske fortrinligt, når vi taler om de handicappede, der netop selv har fået lov til at vælge, hvem der skal være deres handicapmedhjælper.

Igen er det et spørgsmål om livskvalitet, det er spørgsmålet om, at man vælger én, hvor kemierne passer fint sammen, én, man har det godt sammen med. Det tror jeg er utrolig vigtigt. Det kan man ikke i dag, for i dag kommer der én fra kommunen, som kommunen har udpeget, og så er det egentlig ligegyldigt, om kemien passer, så er man nødt til at affinde sig med, at sådan er det.

Bruno Jerup (EL):

Forslaget har jo noget af det samme sigte som det forrige beslutningsforslag, og man kunne næsten have lyst til at sige, at forslaget jo er delvis opfyldt, hvis man kigger på det forslag til hjemmeserviceordning, som ligger for øjeblikket, hvis man har en 75 pct. refusion fra kommunens side. Der er dog den forskel, at det jo altså betyder, at det skal være nogle pensionister, som har råd til en ganske stor egenbetaling.

Jeg synes i øvrigt, at hvis hjemmehjælpen altid er offentligt ansat til en overenskomstmæssig løn og opfylder uddannelseskravet, så er det udmærket, at de ældre selv kan være med til at vælge deres hjemmehjælper i lighed med f.eks. handicappede, som ansætter hjælpere. Det ville dog kræve, at éns behov er mere end et par timer ugentligt, eller at en gruppe af ældre kan gå sammen, f.eks. i ældrekomplekser.

Men det, som vi synes er et problem i det her forslag, er, at det i meget høj grad åbner op for, at det kan blive ISS eller andre, der skal ind og have indtægter på det her område. Man kan næppe forestille sig, at ISS vil gå ind og gøre det alene for de blå øjnes skyld; der er altså også den side af det, at de skal tjene penge på det, og der kommer øget brugerbetaling, mens der i øvrigt ikke kommer flere hjemmehjælpere. Det vil sige, at hvis den samlede udgift til det her system ikke stiger, ja, så er konsekvensen alene, at nogle hjemmehjælpere i offentligt regi må fyres, for at folk kan vælge nogle i privat ISS-regi med brugerbetaling. Vi synes ikke, at det er en heldig udvikling.

Selve tanken om, at de ældre har mulighed for selv at bestemme, hvilken hjemmehjælp de vil have, synes vi er i orden, men vi mener faktisk, at det må være muligt i en eller anden form for offentligt regi at sikre den valgfrihed, uden at man får brugerbetaling, og uden at man får en profitmulighed for forskellige virksomheder.

Else Winther Andersen (V):

Dette her har jo været en forlængelse, kan vi godt sige – det er der også flere ordførere der giver udtryk for – af den debat, vi havde om plejehjemmene.

Det drejer sig jo om valgfrihed for den ældre til at modtage den hjælp, den ældre gerne vil have, og om det skal være en offentlig hjemmehjælp eller det skal være en privat ansat. Der er jo trods alt ingen, der er nærmere til at træffe beslutning om, hvad det er for en hjælp, de vil have, end de ældre selv.

Der er da heller ingen tvivl om, at fremtidens pensionister vil stille nogle helt andre krav til de tilbud, som de føler der er behov for, og som de har brug for. Det er nemlig en gruppe, som i deres voksne aktive liv har været med til at agere og træffe beslutninger, og det vil de også fortsætte med i deres ældre år. Det tror jeg den socialdemokratiske ordfører, hr. Jørn Pedersen, vil kunne bekræfte, når vi taler om de grønne pantere fra hans hjemby. De vil nemlig have valgmuligheder, og de vil have nogle fleksible løsninger, og det er jo lige nøjagtig det, som det her beslutningsforslag lægger op til.

Vi tror også på, at når man har nogle mere fleksible løsninger, vil det give en større livskvalitet for de ældre. De vil også komme til at føle sig mere engagerede i deres egen tilværelse. Der er altså brug for en større fleksibilitet. Jeg synes, det kunne være flot, om vi også herhjemme ville slippe omsorgen for de ældre fri. Det er allerede sket i Sverige.

Det er jo fuldstændig rigtigt, som socialministeren siger, at der er eksempler på, at man er i gang med forsøg efter § 183 B, og jeg vil da godt kvittere socialministeren for i svaret her, at man faktisk ser positivt på, at der bliver gjort nogle forsøg rundt i landet.

Dette beslutningsforslag kunne måske så være medvirkende til, at man fik styrket nogle flere kommuner, der ønskede at prøve at gøre det på en anden måde. Det synes jeg i hvert fald kunne være en spændende udgang på denne her debat.

Hr. Jørn Pedersen stillede nogle meget kontante spørgsmål, spørgsmål, som han i og for sig har svaret på selv; men når man skal være negativ, hver gang det drejer sig om at gøre tingene i privat regi, så er der jo ikke noget at sige til, at man er nødt til at stille nogle meget firkantede spørgsmål.

Spørgsmålene bærer tydeligt præg af, at man er mere opmærksom på, hvordan personalet har det, end af, hvordan de ældre har det. Der spørges om, hvad er det for nogle krav, der stilles til det personale, der skal arbejde i hjemmet.

Det er i og for sig ikke så svært at svare på, for vi har som sagt lige vedtaget en ny lov om ældreråd, og i den lov var der også en hjemmehjælpsdel, og dér er der en paragraf, hvori der står, at der ikke længere stilles nogen krav om, at man skal have en uddannelse for at være ansat som hjemmehjælper i det offentlige.

Hvorfor stiller man så det spørgsmål for dem, der skal være ansat af den ældre? Det er da den

ældre selv, der bestemmer, hvem man vil lukke ind i sit hjem. Her har man nemlig mulighed for at sige til og fra, og det har man ikke ved den offentlige hjælp; så i og for sig er det modsat af det spørgsmål, spørgeren stillede.

Vedrørende om lønnen skal beskattes: Det har fru Karen Højte Jensen jo svaret på, så der er i og for sig ikke nogen som helst grund til at gå mere ind i det. Der er selvfølgelig ikke tale om sort arbejde; vi ville aldrig være så uansvarlige at fremsætte beslutningsforslag om det.

Hvem skal tage ansvaret for uddannelse af personalet? Jamen det skal de, der er ansat, selv. Jeg synes, hr. Tom Behnke gav et flot svar ved at sige: Hvad med dem, der er ansat som handi-capmedhjælper efter § 48, stk. 4? Det går jo udmærket, og de finder ud af at få den uddannelse, som de har brug for til det arbejde, de søger.

Så bliver vi beskyldt for, at vi ikke har tillid til, at kommunerne kan løse disse opgaver. Jo, det har vi da i højeste grad tillid til at kommunerne kan, men vi vil gerne give de ældre en valgmulighed. Det kunne jo nemlig være, at de ældre gerne ville have en hjemmehjælp på et helt andet tidspunkt end det tidspunkt, som kommunen kan tilbyde det på. Hvorfor skal vi tvangsindlægge borgerne til ikke at kunne få den valgmulighed at få en hjemmehjælp på det tidspunkt, man gerne vil?

Hr. Villy Søvnal har udtalt, at man ikke er meget begejstret for det og afviser beslutningsforslaget generelt, men han gør meget ud af egenbetalingen. Det er der også andre der har gjort. Refusionen ligger mellem 75 pct. og 100 pct. Ja, men hvis nu man tog og læste beslutningsforslagene i deres fulde længde på dette her område, ville man se, at der udtrykkeligt står »kommunens samlede udgifter«. De samlede udgifter ligger jo oppe i nærheden af 150 kr. pr. time. Det kan da aldrig nogen sinde være meningen, at man skal tjene penge på det her område, så derfor må der også være en ventil for kommunen.

Vi er nemlig ikke så bekymrede, som hr. Jørn Pedersen er, for, at der skal blive kaos på dette her område. Jeg tror udmærket godt, kommunerne kan finde en model for, hvordan man bedst tilrettelægger det.

Hr. Bruno Jerup siger, at man gerne vil være med til nogle mere fleksible løsninger, men meget gerne vil have, at det skal være offentligt ansatte. Ja, det er jo så igen et spørgsmål om, at vi skal diskutere ideologi. Men jeg vil da godt

kvittere for, at man godt ville være med til at give de ældre en større selvbestemmelse i nogle af de her spørgsmål.

Jeg vil gerne sige tak for den debat, der har været på det her område. Jeg vil sige den største tak til socialministeren for tilgangen til det: at man afventer og ser, hvilke forsøgsresultater der kommer. Jeg synes, vi her i løbet af efteråret – måske sammen med satspuljerne – skulle prøve at se på, hvordan man kunne sætte yderligere fart i at lave nogle flere forsøg på det her område, for det er da fuldstændig rigtigt, at vi så ville få et mere kvalificeret grundlag at bedømme tingene ud fra.

(Kort bemærkning).

Jørn Pedersen (S):

Jeg vil gerne her ved afslutningen af debatten takke fru Else Winther Andersen for tydeliggørelsen af de Venstreforslag, vi har behandlet i dag.

Det fremgår jo klart og tydeligt, at Venstres idé om valgfrihed er det samme som øget brugerbetaling. Det er da et væsentligt synspunkt at få frem, og det har jeg noteret mig.

Et andet væsentligt synspunkt har været, at man ikke fremover agter at stille krav til de personer, der skal ind og arbejde i ældres hjem; det synes jeg også er meget interessant. Jeg synes, det er en interessant sammenligning med handicaphjælpere og andre. Vi kan så sige, at det, vi i årevis har opbygget, bl.a. igennem Folketinget, med hensyn til at sikre, at folk, der skal betjene og servicere ældre mennesker, er folk, der har en uddannelsesmæssig baggrund, der gør, at de er velegnede til det, er Venstre ikke længere interesseret i.

Så der er afklaret mange ting, og det vil jeg gerne have lov til at takke Venstre for her ved afslutningen af dagens debat.

(Kort bemærkning).

Else Winther Andersen (V):

Det er jo så tydeligt, at hr. Jørn Pedersen gerne vil have det sidste ord, og derfor vil man lægge nogle holdninger i Venstres beslutningsforslag, som der overhovedet ikke er tale om.

Jeg har ikke på noget tidspunkt sagt, at det ikke var en god idé, at man har en uddannelse som hjemmehjælper eller en sundhedsuddannelse. Det vil vi til enhver tid være med til at bakke op.

Der blev spurgt om, hvilken uddannelse de skulle have, og dér må jeg bare minde hr. Jørn Pedersen om, at han selv lige har stemt for et lovforslag – som hr. Jørn Pedersen vel sagtens har været med til at fremsætte; det er i hvert fald det parti, som sidder med regeringsmagten, der har fremsat det – der siger, at det ikke længere er nødvendigt. Det var det, jeg refererede til. Jeg sagde ikke, at det ikke var nødvendigt at have en uddannelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Skatteudvalget (6/5 96):

Udtræder: Kim Behnke (FP)

Nyt medl.: Charlotte Antonsen (V)

Udtræder: Charlotte Antonsen (V)

Ny stedf.: Kim Behnke (FP)

Det Politisk-Økonomiske Udvalg (8/5 96):

Udtræder: Kristian Thulesen Dahl (DF)

Ny stedf.: Pia Kjærsgaard (DF)

Arbejdsmarkedsudvalget (8/5 96):

Udtræder: Else Winther Andersen (V)

Ny stedf.: Poul Nødgaard (DF)

Miljø- og Planlægningsudvalget (8/5 96):

Udtræder: Niels Højland (FP)

Ny stedf.: Jan Køpke Christensen (FP)

Folketingets næste møde afholdes i morgen,
fredag den 10. maj 1996, kl. 10.00.

Mødet hævet kl. 17.45

Angående dagsordenen skal jeg henvide til
den dagsorden, der er opslået i salen.
